

CRÍTICA DE L'STEI

A LES BASES PER A UN MODEL EDUCATIU PROPI DE LA CONSELLERIA D'EDUCACIÓ

Document aprovat pel Consell Plenari de l'STEI,
dia 10 de febrer de 1998

1 L'STEI vol manifestar, en primer lloc, la seva valoració respecte a com des de la Conselleria d'Educació s'ha "organitzat" el debat respecte al seu document:

Ha fixat uns terminis insuficients i precipitats per tal de poder efectuar un veritable debat.

No ha establert el procediment que permeti la participació del conjunt de la comunitat educativa.

No s'ha de confondre la possibilitat d'emetre opinió amb la participació.

Per tant, reclamam que la Conselleria d'Educació articuli un mecanisme real de participació amb presència, com a mínim, dels representants de la comunitat educativa.

2 Consideram que aquest model no conté la informació suficient i actualitzada per ésser considerat com un instrument de planificació.

Aquesta asseveració queda exemplificada a l'apartat 1.3. "Els sectors educatius: situació general de partida " on les dades de l'estudi sobre el diagnòstic de la situació actual no corresponen al curs 97/98.

Manca el finançament de cada una de les mesures proposades.

Les mesures d'actuació són de caire pedagogista.

Manca la concreció de la majoria de les propostes. (No s'estableixen els criteris pel disseny de la Xarxa de Centres; no trobam el disseny teòric ni el pràctic de la xarxa administrativa, ni el projecte de Consell Escolar Autòmic i d'Illa; absència d'una proposta concreta de descentralització i d'assumpció real de la pluriinsularitat de la nostra comunitat autònoma;...)

3 És un model propi? Està condicionat, com és obvi, per la Constitució i les lleis orgàniques de l'educació.

L'STEI no entrarà ara a valorar cada una d'aquestes lleis (ja ho ha fet en el seu moment tal com queda manifest en documents sindicals i congressuals). En tot cas volem indicar que l'aplicació de la LOGSE requereix una llei de finançament i cal que a tots els centres sostinguts amb fons públics (centres públics i privats-concertats) almenys es garanteixi la correcta aplicació de la normativa, atenent aspectes com l'admissió d'alumnes, l'autonomia de gestió i decisió dels Consells Escolars, entre d'altres.

Els marges d'autonomia que permeten les lleis orgàniques es poden centrar en dos aspectes: el disseny curricular propi (fins a un 45 % del total) i l'ensenyament en català.

No conté la proposta desenvolupada del disseny curricular propi. És per això que no podem entrar a analitzar-la.

El document mostra molta ambigüitat a l'hora de plantejar el tema de la llengua. Es

parteix de la definició de la nostra societat com a bilingüe i es vol mantenir al llarg de tot el projecte un equilibri entre la llengua catalana, pròpia de la nostra comunitat i la castellana com a oficial. No es desprèn del document cap compromís clar per donar prioritat a la llengua catalana com a llengua habitual de l'ensenyament i de l'organització i funcionament dels centres. Per tractar aquest tema s'introdueixen expressions tan poc precises com la de "coherència amb l'educació bilingüe" en parlar de les actuacions en matèria d'organització dels centres o que es considerarà la "escaiença" lingüística de les propostes parlant dels llibres i material escolar.

Ens sobta i ho trobam impropedent que a la pàgina 59 es parli explícitament que és el model inspirat en la "filosofia pròpia del Partit Popular".

És evident que qualsevol plantejament de política educativa es fa sempre des d'un determinat posicionament ideològic. Nosaltres sabem que els problemes educatius no són problemes tècnics, ni en el seu plantejament ni en les propostes de resolució. Tot i això, l'aplicació d'una política educativa no es pot fer des de la imposició partidista. Cal que sigui des de la concertació i la participació real de la Comunitat Educativa. No tindria cap sentit que la proposta que fa la Conselleria d'Educació perquè s'analitzi i debati el seu document fos una maniobra purament propagandística, i que el Model ja estàs predeterminat partidistament. Si fos així, aleshores l'hauríem de qualificar "model educatiu propi del Partit Popular"

4 Plantejaments d'una política educativa conservadora.

Es desprèn una visió mercantilista de l'educació, un concepte "productivista" de la qualitat de l'educació, els principis i les línies generals d'actuació són d'inspiració neoliberal (llibertat d'ensenyament, elecció de centre, manca d'una política explícita de compensació de les desigualtats socioculturals i econòmiques, afavorint la privatització de l'ensenyament).

Diu el document que "l'eix sobre el qual ha de gravitar tota l'estructura del Model ha de ser la recerca de la qualitat de l'educació..."

Al document són contínues les referències a la qualitat educativa. Fóra, per tant, imprescindible establir una definició prou clara. Cosa difícil, però no impossible. S'haurien de tenir en compte una sèrie de criteris:

La qualitat de l'educació resulta de la consideració d'un gran nombre d'indicadors (quantitatius i qualitatius) relacionats amb l'alumnat, professorat, currículum, equipament, recursos, etc.

La valoració de la qualitat depèn, en part, de factors subjectius corresponents als diferents sectors que intervenen a l'ensenyament (alumnes, professors, pares...)

El concepte de qualitat de l'ensenyament ha de ser objecte de consens social, i per tractar-se d'un concepte dinàmic ha de ser revisable de forma contínua.

La qualitat de l'educació resulta difícil estandaritzar-la, però sobretot molt perillós perquè propicia la comparació de realitats sócioeducatives molt diverses, i perquè afavoreix les formes d'avaluació externa, quan han de ser les pròpies comunitats educatives

les que han de debatre i establir els seus criteris, i són elles les que, fonamentalment, han d'avaluar. En aquest sentit és bo que es digui que "la qualitat s'ha de fer compatible amb els principis d'equitat social i llibertat" i "d'una actitud receptiva a les aportacions socials", però aquesta aspiració ha de passar de les declaracions d'intencions a la concreció i el compromís perquè es pugui considerar seriosament.

En relació a la llibertat d'educació i d'ensenyament, no compartim la identificació i reduccionisme conceptual assimilat a llibertat d'elecció de centre, i la paral·lela potenciació de la privatització de l'ensenyament.

La llibertat d'ensenyament entesa com a "llibertat d'elecció" és materialment impossible en multitud de casos: pobles, barrriades, excés de demanda sobre determinats centres i "guetització" d'altres, etc.

La llibertat d'elecció de centre sol amagar la llibertat d'elecció d'alumnes per part dels centres. La normativa actual ho permet en certa mesura, i la desídia de l'autoritat educativa ho empara. Aquesta "llibertat d'ensenyament" introdueix al sistema educatiu un element de mercat (oferta/demanda) que desfigura les finalitats de l'educació i impedeix la possibilitat que els centres adoptin, dins el marc d'una autonomia àmplia, polítiques d'adaptació i resposta a entorns socials concrets. Aquesta "llibertat d'ensenyament" és contrària al dret de tothom a rebre una educació de qualitat, compensadora de les desigualtats.

Aquesta "llibertat d'ensenyament" és antitètica d'una política d'atenció a la diversitat,

en propiciar fluxos d'alumnes (els més privilegiats) cap a determinats centres. Com a conseqüència, tendria a establir-se una doble (o múltiple) xarxa escolar.

Tot un seguit de mesures i orientacions assenyalades ens alerten sobre els perills que, per a l'educació concebuda com a servei públic, representaria el desenvolupament i la concreció d'aquest model.

Nosaltres no compartim el concepte de rendibilitat aplicat a l'educació amb criteris eficientistes i simplificadors (fracàs escolar assimilat a "rendiment" acadèmic, usuaris/beneficiaris com a consumidors/clientes del servei educatiu...). La "rendibilitat" en educació sempre depèn d'un context social i no és mesurable amb criteris quantitatius.

L'anàlisi que es fa en el Model del sistema educatiu és "interna" (marc legislatiu, adminis-

tració educativa i sectors educatius). Falta, per tant, incloure-hi els factors de context: anàlisi sociològica, cultural, econòmica, productiva, ambiental, etc.

L'afavoriment de la privatització a l'ensenyament queda palès en indicadors com:

- "Clar predomini percentual del sector públic en l'educació infantil que pot explicar-se per la manca de concerts educatius amb el sector privat" (p.29).

- "Haurà d'incrementar-se la despesa per a nous concerts de centres o aules d'educació infantil" (p.48).

- "El principi d'igualtat d'oportunitats ha de predominar en aquest sentit, però no convé ignorar la possibilitat de combinar fons públics amb les aportacions de la iniciativa privada..." (p.60).

Sembla que la Conselleria d'Educació volgués invertir la

proporció entre el sector públic/ privat-concertat, en benefici d'aquest darrer.

L'anàlisi general que hem exposat en aquest document el podríem completar de forma més precisa i puntual si el document concretàs millor les línies d'actuació i es desenvolupàs el debat de les aportacions al Model dins un marc de participació real.

Nosaltres, com a Sindicat de l'ensenyament, preocupats tant pel sistema educatiu integralment, com per les condicions de treball i d'escolarització, voldríem que l'Administració, en el marc de la Mesa Sectorial d'Educació Pública i de la Privada-Concertada, formulàs les propostes per a la discussió i la negociació.

La concertació implica negociació. La imposició unilateral de mesures implica generar les "bases" de la confrontació. □

Educació per a la Pau

Aprendre en la pròpia pell. L'enfocament socioafectiu de l'educació per a la pau

El Seminari Permanent d'Educació per a la Pau de l'Associació Pro Derechos Humanos de l'Estat espanyol ha editat en vídeo "**Una clase dividida**", acompanyat de la corresponent guia didàctica.

Es tracta d'una experiència de treball basada en un enfocament socioafectiu, especialment interessant, en qual es posa atenció especial en les relacions interpersonals, en els actes comunicatius i en l'aprenentatge a partir de l'empatia, i en la resolució de conflictes quotidians.

Els interessats us podeu adreçar al:

Seminario permanente de Educación para la Paz.

Asociación Pro Derechos Humanos en España.

C/. Oretga y Gasset, 77, 2º A

28006 Madrid